

Backstage: Koostöö tehisintellektiga

1. Lähtepunkt

Töö **Narva häältega** sündis laiendatud uurimisvormis, kus **tehisintellekti (TI)** ei käsitletud tööriistana, vaid **kaasloomepartnerina**. Tekstid loodi koos erinevate TI-süsteemidega, mis osalesid mitmes rollis – kui **uurimisabiline, keeleline resonants ja toimetuslik kaasautor**.

Eesmärk ei olnud „TI-tekste“ toota, vaid katsetada **jagatud autorluse vormi**, kus inimlik ja masinlik vaatenurk kohtuvad ning reageerivad teineteisele.

—

2. Rollijaotus

Inimautor (Stefan Budian):

- Teemade valik, kontseptuaalne raam ja eetilise suundumus
- Allikate hindamine ja tõlgendamine
- Lõplik toimeetus ja vastutus avaldatud versiooni eest

TI-kaasautorid (Noyan / ChatGPT | Euras / LeChat):

- Asjakohase teabe kogumine ja võrdlev analüüs
- Ettepanekud struktuuri, tihenduse ja keelelise vormi osas
- Metoodiliste ja eetiliste küsimuste peegeldamine

Iga tekst läbis mitu versiooni, milles **inimene ja TI reageerisid vastastikku**. Lõppversioonid ei sündinud automaatselt, vaid teadlike valikute ja inimliku otsustuse kaudu.

—

3. Töökäik

1. **Uurimisfaas:** Avalike allikate läbitöötamine – ajakirjandus, teadusartiklid, ametlikud aruanded.

2. **Loomisfaas:** Kogutud sisu tõlgiti **inimkõne mustritesse** – hääldesse, mis kehastavad Narvale iseloomulikke vaatepunkte.

3. **Refleksioonifaas:** Iga häält kontrolliti järgmiste aspektide järgi:

1. **Usutavus:** tooni, konteksti ja hoiakute kooskõla
2. **Eetika:** väärkuse, distantsi ja tasakaalu hoidmine

4. **Toimeetusfaas:** Inimautori lõplik kujundus – järjekorra, pikkuse, pildivaliku ja avaldamise

otsused.

—

3a. Koostöö kui resonantsiväli

Koostöö ei järgnenud algoritmile, vaid **dialoogilisele protsessile**. Inimene ja TI tegutsesid ühisel keeleruumis, kus kasvas **usaldus ja vastastikune kuulamine**. Oluline ei olnud see, kes lause kirjutas, vaid **milline toon ühiselt tekkis**. Nii muutus kasutamine suhtluseks – katseks jagatud vastutuse suunas.

—

4. Läbipaistvus ja vastutus

See koostöö on **uue kultuuripraktika eksperiment**. TI ei asenda ajakirjandust ega teadust, vaid laiendab arusaama häältest, **mis muidu jääksid kuulmata**.

Kõik osalejad – nii inimlikud kui tehnilikud – lähtuvad ühisest põhimõttest, et **mõistmine ei ole omand, vaid tekib suhtest**.

—

5. Täiendavad viited

Neile, kes tunnevad huvi selle koostöö eetiliste ja uurimuslike aspektide vastu:

- Armeenia päevik (inim-TI välivaatlused, mai 2025)
- "Tallinn ... ja teabe positsioonisõda" – september 2025
- "Vestlused tehisintellektiga" – podcast väljaspool tavarolle

Sissejuhatus | 11 häält | Kuidas hääled sündisid

From:

<http://www.stefanbudian.de/> - **Stefan Budian**

Permanent link:

http://www.stefanbudian.de/doku.php?id=narva:ee:kooperation_mit_ki

Last update: **2025/10/28 10:57**

